

General Certificate of Secondary Education
2009–2010

Eolaíocht: Teastas Singil (Modúlach)

Patrúin Cheimiceacha agus ár dTimpeallacht
Modúl 3

Bonnsraith

[GSC31]

DÉARDAOIN 20 BEALTAINE 2010, MAIDIN

Uimhir Lárionaid

71

Uimhir Iarrthóra

AM

45 nóiméad.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.

Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa scrúdpháipéar seo. Freagair **gach ceann** de na **hocht** gceist.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 45 an marc iomlán don pháipéar seo.

Léiríonn figiúirí idir lúibíní ar thaobh na lámhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.

Tá Bileog Sonraí ar fáil le húsáid leis an pháipéar seo.

Don Scrúdaitheoir amháin	
Uimhir Ceiste	Marcanna
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

Marc Iomlán	
-------------	--

- 1 (a) Bíonn siombailí ar choimeádáin ina bhfuil ceimiceáin chontúirteacha. Cén t-ainm a thugtar ar na siombailí seo?

Ciorclaigh an freagra ceart.

siombailí sábháilteachta siombailí guaise siombailí slándála [1]

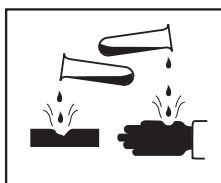
- (b) Cad chuige a n-úsáidtear siombailí in ionad focal?

_____ [1]

- (c) Anseo thíos tá ceithre cinn de na siombailí seo.

A

B

C

D

© Crown copyright

- (i) Cé acu siombail A, B, C nó D ba chóir a chur ar channa peitрил?

_____ [1]

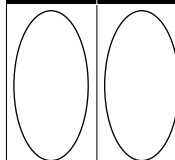
- (ii) Tá aigéad nítreach creimneach. Cé acu siombail A, B, C nó D ba chóir a chur ar bhuidéal d'aigéad nítreach?

_____ [1]

- (iii) Comhlánaigh an abairt seo a leanas.

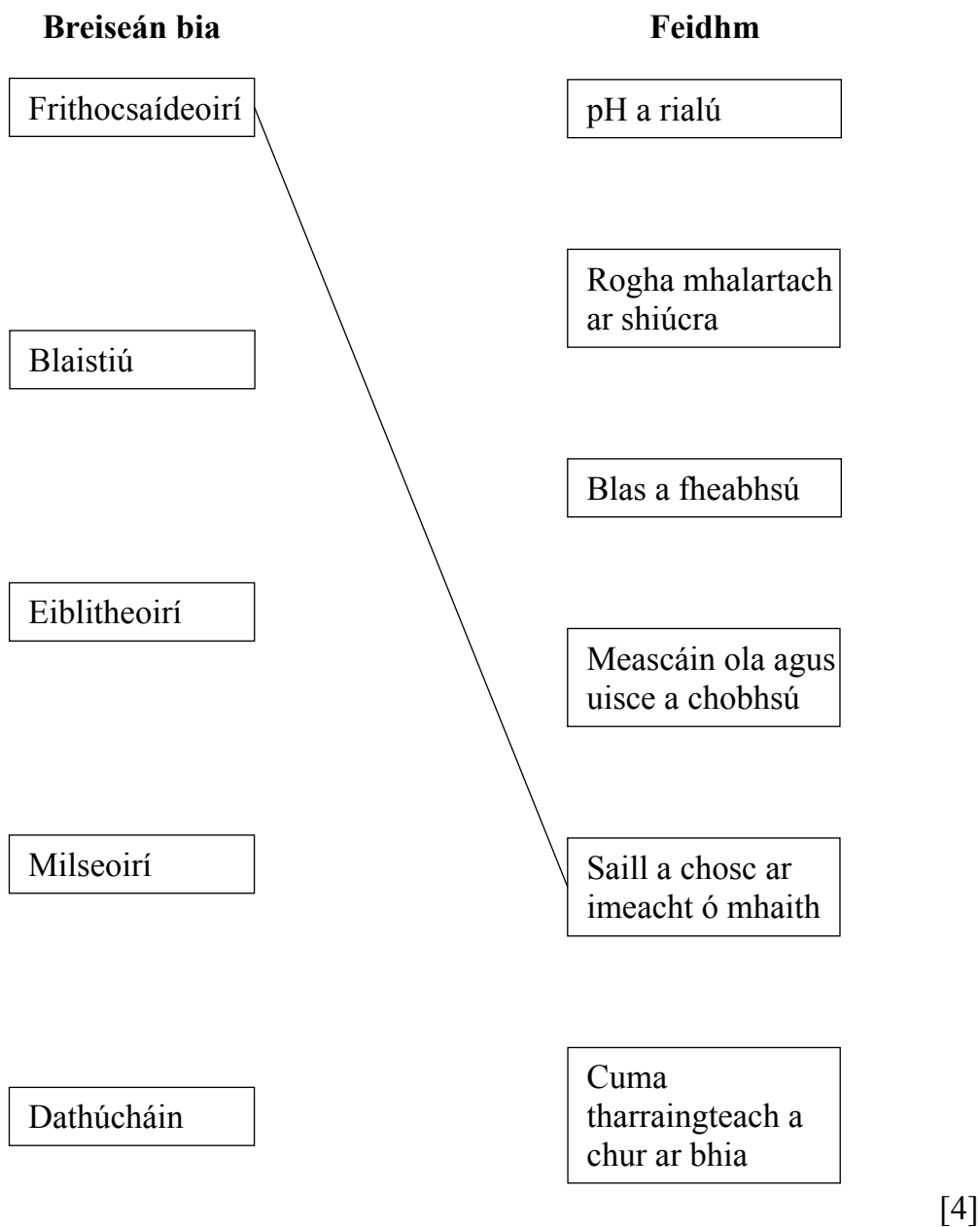
Dá mbeadh siombail C ar bhuidéal, bheadh substaint

_____ ann. [1]

2 (a) Tarraing línte díreacha le gach breiseán bia a mheaitseáil lena fheidhm.

Tá an chéad cheann déanta.

(b) Tá cód ag gach breiseán a thosaíonn ar litir áirithe den aibítir. Cén litir atá i gceist?

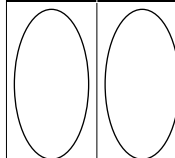
_____ [1]

(c) Luaigh fadhb **amháin** a bhaineann le breiseáin a chur i mbia.

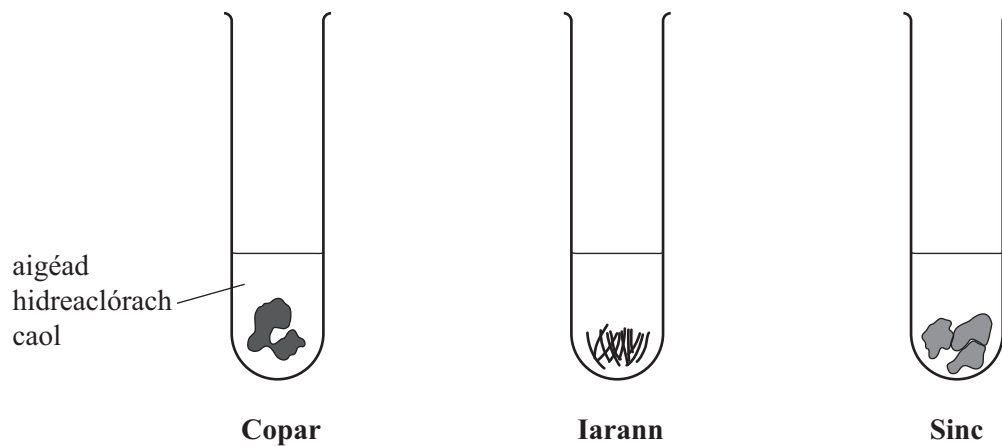
_____ [1]

Scrúdaitheoir Amháin

Marcanna Athmharc

- 3 Bhí Seán ag iarraidh imoibríocht roinnt miotal a imscrúdú. Chuir sé samplaí d'iarann, de shinc agus de chopar in aigéad hidreaclórach caol agus théigh sé iad le dóire Bunsen.

- (a) (i) Cé acu dhá cheann de na miotail a scaoil gás nuair a théigh Seán san aigéad iad?

_____ agus _____ [1]

- (ii) Ainmnigh an gás a táirgeadh.

_____ [1]

- (iii) Cé acu de na 3 miotal is imoibríche?

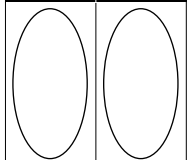
_____ [1]

- (b) Luaigh réamhchúram sábháilteachta **amháin** a bheadh de dhíth san imscrúdú seo.

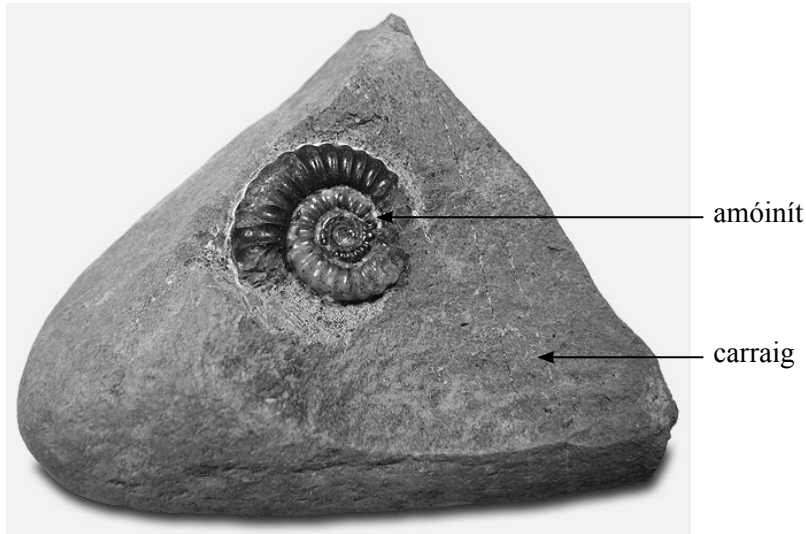
_____ [1]

Scrúdaitheoir Amháin

Marcanna Athmharc

- 4 Taispeánann an pictiúr amóinít, ainmhí a mhair san fharraige na milliúin bliain ó shin.

© Junior Geo Ltd https://www.juniorgo.co.uk/shop/index.php?category=2&shop_category_id=3

- (a) (i) Cén t-ainm a thugtar ar iarsmaí ainmhithe a bhíonn i gcarraigeacha?

_____ [1]

- (ii) Ainmnigh an **cineál** de charraig ina mbíonn iarsmaí ainmhithe?

_____ [1]

- (iii) Má bhíonn brú i bhfeidhm ar an chineál seo de charraig thar thréimhsí fada ama, is féidir go n-athrófar í ina cineál eile de charraig. Ainmnigh an **cineál** eile de charraig.

_____ [1]

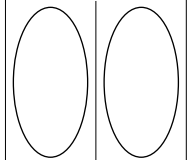
- (b) Comhlánaigh an tábla.

Cineál de charraig	Sampla 1	Sampla 2
bruthach		basalt
	gaineamhchloch	láibchloch
meiteamorfach		slinn

[3]

Scrúdaitheoir Amháin

Marcanna Athmharc

5 Sna léaráidí thíos, seasann siombailí difriúla d’adainh dhifriúla.

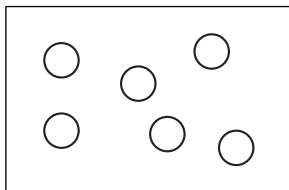

Tarraing líne **amháin** ó gach léaráid go dtí an cur síos is fóirsteanáí.

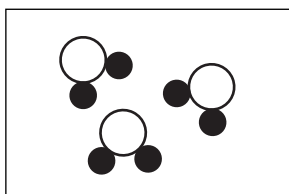
Tá an chéad cheann déanta.

Léaráid

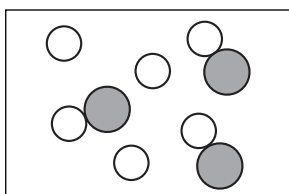
Cur síos

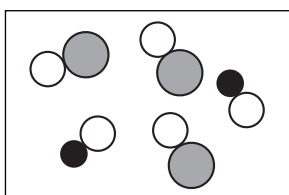
Meascán de dhá dhúil

Dúil

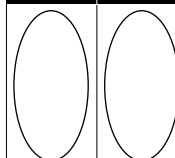
Meascán de dhá chomhdhúil

Meascán de dhúil agus de chomhdhúil

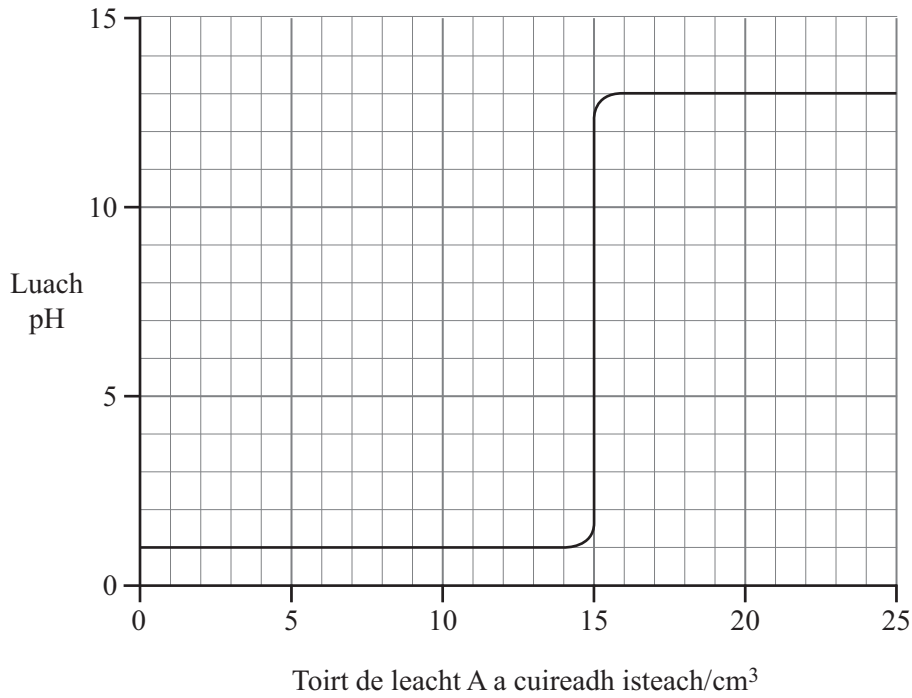
Scrúdaitheoir Amháin

Marcanna Athmharc

[3]

6 Thomhais dalta na hathruithe pH le linn imoibríthe sa tsaotharlann agus tóireadóir pH in úsáid aige. Tharraing sé an graf seo a leanas

Sa turgnamh, chuir an dalta 15 cm³ de leacht X i bhfleascán cónúil. Ansin, chuir sé leacht A isteach san fhleascán go mall.

(a) Cén luach pH a bhí ag leacht X ag tús an turgnaimh?

_____ [1]

(b) Ainmnigh ball fearais a bheadh fóirsteanach le leacht A a chur isteach san fhleascán.

_____ [1]

(c) Cén toirt de leacht A a thug ar an luach pH athrú go suntasach?

_____ cm³ [1]

(d) Cén t-ainm a thugtar ar imoibriú ina n-imoibríonn aigéid le halcailí?

_____ [1]

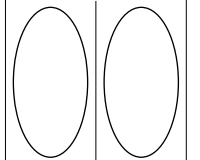
(e) Agus na luachanna pH in úsáid agat, mol ainm do leacht X agus do leacht A.

leacht X _____

leacht A _____ [2]

Scrúdaitheoir Amháin

Marcanna Athmharc

- 7 Tá faisnéis sa tábla thíos ar líon na leictreon in adamh ó gach ceann de na dúile A, B, C, D agus E.

Dúil	Líon na leictreon sa 1ú sceall	Líon na leictreon sa 2ú sceall	Líon na leictreon sa 3ú sceall
A	2	1	
B	2	4	
C	2	8	
D	2	8	1
E	2	6	

Úsáid an fhaisnéis seo agus an Bhileog Sonraí leis na ceistanna seo a leanas a fhreagairt.

- (a) Cé acu dúil A, B, C, D nó E a bhfuil uimhir adamhach de 6 aici?

_____ [1]

- (b) Cé acu dúil A, B, C, D nó E ar triathghás í?

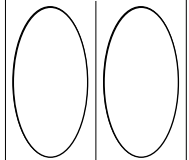
_____ [1]

- (c) Cé acu dhá dhúil A, B, C, D nó E atá sa Ghrúpa chéanna den Tábla Peiriadach?

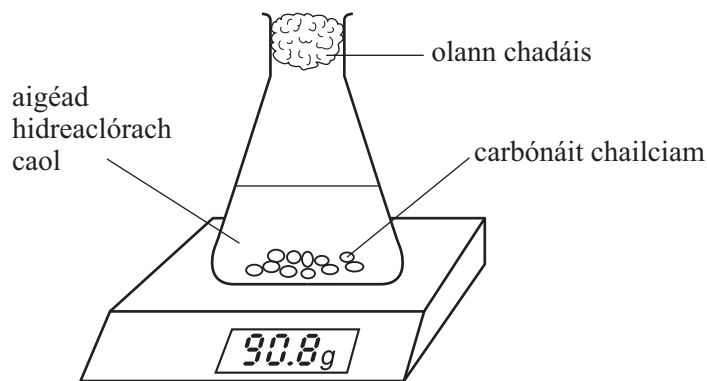
_____ agus _____ [1]

- (d) Ainmnigh dúil D.

_____ [1]

8 Rinne Máire imscrúdú ar an imoibriú idir aigéad hidreaclórach agus farasbarr carbónáit chailciam.

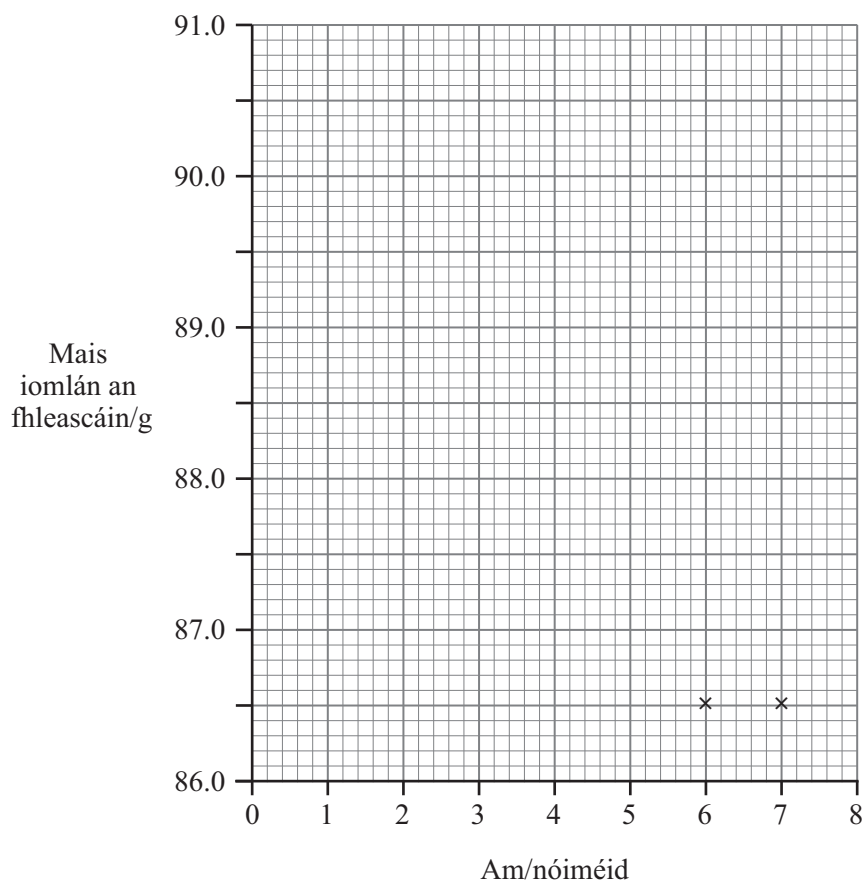

Thomhais sí toirt an fhleascáin agus a raibh ann gach nóiméad.

(a) Comhlánaigh an graf trí na pointí eile a bhreacadh agus tarraing líne an oiriúnaithe is fearr.

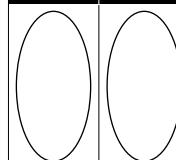
Am/ nóiméid	0	1	2	3	4	5	6	7
Mais iomlán an fhleascáin/g	90.8	88.9	87.5	87.0	86.7	86.6	86.5	86.5

[3]

Scrúdaitheoir Amháin

Marcanna Athmharc

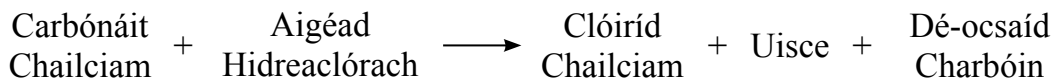
(b) Cén treocht atá á léiriú ag na torthaí seo?

_____ [2]

(c) Cé acu imoibreán a ídíodh ina iomláine le linn an imoibrithe?

_____ [1]

(d) Anseo thíos tá an chothromóid don imoibriú seo.

An chothromóid in úsáid agat, mínigh ina iomláine an fáth a raibh laghdú ar mhias an fhleascáin agus a raibh ann.

_____ [2]

(e) Luaigh dhá fháth a raibh olann chadáis in úsáid mar dhallán san fhleascán in ionad dallán rubair.

1. _____ [2]
2. _____

(f) Cad é mar a d'fhéadfadh Máire a chinntiú go raibh a cuid torthaí iontaofa?

_____ [1]

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.